דער באטען טאג אין מאנטרעאל

(אבריעף) פון א. י. ברזילי

דער באטאן־טאג אין מאנטרעאל, וועלכער איז בעשטימט געווארען אויף שבת אבענד און זונטאג א גאנצען טאג, — דעם 11־טען און 12־טען אויגוסט — איז שטארק און ברייט אנגעזעט געווארן דורך די פועלי ציון פארטיי נאך מיט א ציים צוריק.

עס איז געטהאן געווארען אלעס, וואס נאר מעגליך איז, אלעס וואס עס איז גע־פונען געווארען פאר נויטיג, אום דער אבענד מיט'ן טאג, — איין מעת לעת אין גאנצען, — זאל זיין מעהר וועניגער א געלונגענער, אן ערפאלגרייכער, ער זאל ערפילען אונגעפעהר, דאס וואס מען ער־וואר־טעט פון איהם.

דער דאזיגער באטאן־טאג, דער ציעל פון וועלכען איז געווען: צו שאפען א סוטע געלד פאר די רואיגירטע היימען פון די ארבייער אין רוסלאנד, און וועל־כער האט געזאלט פארקומען נאך מיט צוויי וואכען צוריק, — איז נאך דאן, ניט וועניגער ווי נעצט, אין זעהר א גרויסען מאסשטאב אדווערטייזט געווארען. עס איז אנגעווענדעט געווארען פערשיעדענע מיטעלן: מען האט אנליטירט אומעטום, געערדט ביי יעדער געלעגענהייט, עס איז אויסגעקלעבט געווארען איבעראל ציר קולארען, מען האט אויף צוטהיילט הענד־בילס.

מיט איין וואָרט, מען האט דעם טאג געמאכט אזוי שטארק פאפולער, אז אלע וואס זיינען געווען פעראינטערעסירט און האבען אנטהייל גענומען אין דער אויבען דערמאנטער ארבייט, האבען געווים גע־דענקט אז ער — דער "טאג" — וועט איבעראשען אלע ערוואַרטונגען.

עס איז ביי זיינעם קיין ספק ניט געווע־זען, אלע זיינען געווען זיכער אז האר־בענדיג פאר זיך, צו דער זעלבער צייט, אויף דעם ביישפיעל פון טאראנטא, וואס האט זיך אזוי גלענצענד אויסגעצייכענט אינ'ם "פאלעסטינא טאג" שאפענדיג א ריעזיגע סומע פון עפליכע און צווארנציג טויזענד דאלאר, וועט דאס געווים זיך אבשפיגלען אין האבען, אין א געוויסען גראד, א ווירקונג אויף אונז, — מאנטרע־אלער ברגער — אז מיר זאלען ניט אב־שטעהן, ניט בלייבען ווייט הינטערשטע־ליג אין אזא ערהאבענע און הייליגע אונ־טערנעהמונג.

קען דען נאך זיין א שטארקערע און מעהר מאראלישע פליכט ווי צו בויען און אויפצושטעלען צוברעכענע, רואיגירטע היימען? עקזיסטירט נאך א גרעסערע רער חוב פון צו בעשיצען אומגליקליכע, הילפלאזע, דאכלאזע, אויסגעמאטערטע און אבגעשוואכטע פון הונגער און דורשט פון הייז און קעלט? געפינען מיר נאך עטוואס ערהאבענעס, מעהר הייליגעס און נייטיגענדיגערעס ווי דאס פאר א מענשען אלס מענש?

איך מוז מודה זיין פאר אייך, אז גראדע יעצטיגעס מאהל האב איך געהאפט צו געבען מאנטרעאל א גרויסען "יישר כח", איך האב זיך צוגעגרייט אויסצו־דריקען אין נאמען פון ליידענדע, אן הערצליכען דאנק פאר ערפילען איהר פליכט, פאר אויסצייכענען זיך אין אזא הייליגע ארבייט.

אבער! — —

עס איז א געלעכטער, און צו דערזעל־בער צייט — אויף א שרעקליכער וועה־טאג, א שאנדע, די גרעסטע שאנדע! איך שעהם זיך אוועקצושטעלען דעם טרויערי־גען ציפער, איך האב מורא בעקאנט צו מאכען פאר דער וועלט — פאר דער אירי־שער אין נאך מעהר פאר דער קריסטלי־כער וועלט, די שעקליך אונבעדייטענ־דיג סומע, וואס עס איז געשאפען געווארן דער, צוליעב אזא ערגע, האבען זיך אין די ווארטער: עס איז א שנאדער זונטאג געווען...

דעם 9־טען אויגוסט איז אין פריהע ארטור האל פארגעקומען די ערשטע פאר־זעצונג פון קאנגרעס־קאנפערענץ אין מאנ־טרעאל, וואו עס זענען אונטערן פאר־זיץ פון מר. אויערבאך, בעהאנדעלט גע־וואָרען די וויטערדיגע רעזאָלוציאָנען פון מאראנטאר קאנגרעס־קאנפערענץ.

די דאזיגע זיצונג איז געווען אין א גע־וויסען זין אינטערעסאנטער ווי די ערש־טע. עס זיינען אויף געווען צו בעמערי־קען נייע געזיכטער, דעלעגאטען פון פער איינען, וועלכע זיינען ניט געווען צו דער ערשטער זיצונג. אויף א פרוי — א דעלעגאטקע — איז דאס מאהל אנוועזענד געווען.

ביים אנפאנג האט מען לייכט געקענט בעמערקען, אז אריינטרעטענדיג צום ערש־טען מאהל אין איהר „פאליטישער קאריע רע" פיהלט זי זיך אביסעל אונבעקוועהם, זי האט זיך געדרוסעלט. נאר ביסלעך וויין אבער, האט זי זיך צוגעוואוינט צו דער נייער אטמאספערע, און ביים שטי־מען — פאר און דאנגען — האט זי אויך אויפגעהויבען איהר האנד.

נאך א וואקיישאן פון צוויי וואָכען האבען זיך די מאנטרעאלער נאציאנאל ראדיקאלע און פאלקס שולע וועדער גע־עפענט, און עס נעהט דאָרט יעצט אָן דאס איינארדנונג פון די קלאסען.

זונטאג, דעם 19־טען אויגוסט, וועט די לעצטע — די פאלקס שולע — פייערען איהר צוויי יעהרינען, יובילעאום מיט א פיקניק אין לאפלאנד פארק, אין פון וועט פארוקומען א קאנצערט פון די קינדער פון שולע. מען וועט אויך דעקלאמירען און זינגען העברעאישע און אידישע ליעדער. פאר־טייען אין איין פארטיי.

די נייע פארטיי וועט זיך רופען "די פעראייניגטע אידישע סאציאליסטישע אר־בייטער פארטיי ("פ. ס. און י. ס.")

בנוגע צו דער פראגע וועגען טעריטאָרי אליזם האט די נייע פארטיי אָנגענומען א רעזאָלוציע אין וועלכער עס ווערט ער־קלערט, אז די נייע פארטיי אנערקענט, אז סיי די לאגע פון דער אידישער ווירק ליכקייט און סיי די פרינציפען פון דעם אידישען נאציאנאלען פראָבלעם אנערקע נען דעם טעריטאריאליסטישען שטאנד־פונקט. נאר וואס אָנבעלאנגען די מעג ליכקייטען וואס זאָלען פיהרען צו דער טעריטאריע, לאזט די פארטיי די דאזיגע פראגע איבער אויף צו דיסקוטירען דערי בער אין דער פארטיי פרעסע.

דער צענטראל קאמיטעט פון דער נייע אידישער פארטיי וועט זיך פון איצט אן געפינען אין מאסקווא, אין פעטראג־ראד וועט זיך בלוין געפינען א פאליטישע ביורא פון דער פעראייניגטער פארטיי.

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזער

בדרודערשאפט איך די גראבענס

פון א. פאלעיעוו

אין די פסח־טעג האבען די הארמאטען געשוויגען, און קיין ראקעטען זיינען ניט געפלוגען איבער דעם גאנצען פראנט, מעהר ניט פון צייט צו צייט האבען זיך איינצעלנע שאסען פון ביקסען געהערט אין דער שטילקייט, וועלכע איז געווען אזוי זאנדערבאר, אזוי ניי דאָ אין די גראבענס.

וואס עס זאָלען ניט רעדען די בייזע נביאים פון זיעג אום יעדער פרייז, דער פאקט בלייבט א פאקט, און מען מוז איהם הויך ערקלעהרען: צווישען די בע־ווארנער פון די טראנשעען האט זיך אין די פסח־טעג געמערקט אן אונגעוועהנלי־כע שטימונג — א בערוהיגענדע, איינ־שמילענדע, פאלשטענדיג פריעדליכע, אי מיר, אי די דייטשען האבען אויף א מיר־ניט זיך געוואלט פערגעסען פון די ארב־ פון די הארמאטען־מייליען, ניט הערען דאס אונאויפהערליכע בילען פון די קאר־נאָנען און „בענעהמען די שטילקייט".

ידיעות און קלאנגען זיינען שוין דער־נאנגען צו דער פרעסע. מיר זיינען געגאנ־נען צו גאסט צו די דייטשען, די דייטשען זיינען געגאנגען צו אפט צו אונז. יא, אזוי איינפאך, — געגאנגען צו נאסט וואוהין? אין די גראבענס.

די דייטשען האבען אונזערע מענשען טראקטירט מיט קאווע און אנשטענדיגען ווייין. מיר האבען זיי טראקטירט מיט א זויערען זופ אין מיט א געזונטער קאשע מיט פוטער. ניט געקענט זיי טראקטירען מיט די בערהמטסע לינזען, ווייל די אינ־טענדאנטן האט דאס מעהר אונז ניט גע־געבען. ווארשיינליך אבער וואלט אפילו א פערהונגערטער דייטש ניט געגומען עסען יענע לינזען.

דער ניט בעוואוסטזיניגער, שרעקעגדי־גער בירגער וועט זיך באלד פארשטעלען אלערליי שרעקען: אָט, וועט ער קלעהרען, האט מען געגעבען די פרייהייט, און באלד איז די דיסציפלין פערשוואונדען, אָן עס איז געוואָרען לייכט דורכצורייסען אונ־זער פראָנט. די רוסיש אין דייטשע פאל־דאטען קומען זיך צוצוייף, קענען נאך ארויסגעבען דריענע סודות, פערראטהען דאס פאטערלאנד, בלייבען ביים שונא אין די גראבענס.

אפשר וועלען טאקע פיעלע קלעהרען, אז שולדיג אין אלץ איז דער נייער רע־ זישס אין דער רוסישער ארמיי.

מיר וויללען בערוהיגען די שרעקעדיגע אין ברענגען א פאאר בעווייזען, אז עס איז ניטא וואס מורא צו האבען.

שוין מעהר ווי דריי יאהר ציהט זיך דער מערדערליכער פאזיציאָנס קריעג, שוין נישט דעם ערשטען פסח בעגעגענען מיר זיך אין די טראנשעען, פאר יאהרען אין די פסח־טעג איז פארגעקומען די זעל־בע ברודערשאפט, פונקט ווי איצט האט מען דאן פון ביידע עדדרים אויפגעהויבען ווייסע שראָנקען, פונקט אויף דעם זעלבען אופן פלעגט מען זיך צוזוישקומען אין פאר־נאָנדרגעהען און דורכרעדען זיך — ווער מיט די העגר, ווער מיט צייכענס, ווער מיט ווערטער און זשעסטען. מען פלעגט איבערגעבען איינער דעם צווייטען די גע־דאנקען און געפיהלען

ניט נאר פלעגען אוועקגעהן איינצעלנע פערזאָנען, נאר גאנצע באטאליאָנען אמאל. אט האבען מיר געהאט א פראצעס: א גאנצער באטאליאָן, האט זיך ביי די דייט־טשען אָנגעטרונקען מיט קאווע און אין גע־קומען צוריק. די הארמאדיריע האבען אין דערוואוסט, האבען זיי די שולדיגע איבער גענעבען צום גערעכט — ניט אלץ, נאר צופעליגע, וועמען מען האט אויסגעפונען, די שטראף פאר דעם איז א שווערע. מען בעשטראפט אויף מיט טויט. אבער די שולדיגע האבען פאר דעם קריעגס גערעכט אלץ דערצעהלט מיט אזא איינפאכקייט און אויפריכטיגקייט, אזוי פרעהליך און מיט אזוי פיעל הומאָר, דאס וועהרענד די ריכטער האבען זיי געגעבען די העכסטע שטראָף, זיינען זיי אבער אלץ אין גע־צום הויפט קאמאנדיר בעטען מען זאל זיי בעגנאדיגען. און מען האט זיי בעגנאדיגט.

אבער פאר א יאהרען איז די ברודערי־שפאט געווען גאר אן אנדערע. זי איז גע־ווען א צייטווייליגער אברוך. פאר די פיינדליכע צדדים. מען פלעגט זיי צוגעניי־קומען פאר א שפאס, פאר א שטיפערייי, פאר נייגערינגקייט, אדער פאר אונטרעגי־ליכער לאנגווייליגקייטען. מען פלעגט זיך צוגעוויקומען. ווי עס קומען זיך צוגעוויי געטט אין פעטראגראד, צו פלוידערען ווע נען פערשיעדענע זאכען. אספער וועגען קיין זאך ניט.

הינטיגס יאהר איז שוין די ברודער־שאפט פון א בעזונדערן זאן.

מען מוז צוגעבען, אז די דייטשען זיי־נען שרעקליך פעראינטערעסירט אין אלץ וואס עס קומט פאר ביי אונז.

זייערע צייטונגען האבען די דייטשען אויסגעהערט צו גלויבען: די דייטשע צע־ור איז אונגערטע ליך שטרענג אין טשע־פעס זיך צו יערער קליינקייט.

ווי גלויבען ניט, אז די בעליכטונג פון דער רוסישער רעוואלוציאָן, וואס זיי נעפינען אין דער דייטשער פרעסע, איז ריכטיג. מען מוז דעריבער פון די ערשטע קוועלען אויסגעפינען, וואס עס טהוט זיך אין רוסלאנד.

יאויסערדעם האט די רוסישע וועגרונג צו די פעלקער פון דער נאנצער וועלט שטראפען אויפגערודערט אלע קריעגס־ווענען א קריעג אהן אנעקסיאָן און עלך פיהרערערע עלעמענטען. פאר די דייטשע קעם איז שווער צו בעגרעהמען די לענגערע וואס ווערט פערווירקליכט אין רוסלאנד, דעריבער איז צו דער ריין ביהגעפיל־כער זייט פון פאר א יאהריגער ברודער־שאפט אויצט צוגענומען דער דייטשע וואונש זיך צו הערגעהענטערען צו העס גרויען רוסישען סאלדאטען־ מאנסעל און בעקומען ריכטיגע ידיעות וועגען דעם וואס וועט פארקומען אין רוסלאנד און וועט זיך אברוסען אויף דייטש־לאנד.

מיר מוזען זאגען דעם אמת — די וועג־דונג צו די פעלקער פון דער וועלט האט די דייטשע סאלדאטען ערשטוינט און אויפגערעגט. זיי זיינען צומישט זיי הע־רען אויף צו גלויבען וויער פרעסע און זייערע פאמעראדען. זאָר זיין, אז די דייטשע רעגיערונג האט זיך ניט אבגערו־פען אויף רוסלאנד'ס צורוף, דער דייט־טשער סאלדאט אבער האט איהם אנגענו־מען. ער טהוט זיין ארבייט, אן אייזערנע, אבער די קערענדלעך פון צוויי יעהר זיינען פערזעעט געווארען, און שפרעצנגען קע־גען נאך ארויסקומען.

— ערקלעהרט אונז, וואס טהוט זיך ביי אייך אין רוסלאנד?

דאס בעטען אלע „ברודערשאפט" דייט־טשען, און ווען מען ענטפערט זיי פשוט: „רעוואלוציאָן", מאכען זיי א פרעזואנ־דערטע מינע.

אבער דאס איז דאך ניט נאר א רעוואלוציאָן. דאס איז דאך עפעס וואס איז ניט געזעהען און ניט געהערט געווא־רען! א רעוואלוציאָן אין צייט פון מלחמה!

— וואלט איך דאס ציפראאפנגענדערט די דייטשע גראבע מאָרדע!" — האט איין בעוואוסטזיניגער בוויר אונז ערקלעהרט, — איז אבער אן אומגליק מיט מיר: אזי־סער „גוט מאָרגען", קאן איך קיין איין דייטשען ווארט ניט.

דאן געהט ער צו צו דער „גראבער מאָרדע" און „טעגנאָט" מיט איהם איין, וואס אזוינס אין רוסלאנד, די רוסישע רע־וואָלוציאָן, צארים, די וועגרונג צו די פעלקער פון דער וועלט און א פריעדען אָהן אנעקסיאָן. יענער שטעלט אויס א פאאר אויגען, קניישט דעם שטערן און פיהרט איהם צו א חבר, וואס פערשטעהט רוסיש.

אין יענער האט קיין מינוט צייט ניט. בראָקענעס רוסיש ער שוויצט, מאכט אהנגעכטיג מיט די הענד און אויפגעדיג באלמאטשטע ער אויף דייטש:

— וואָרט, איך וועל אלץ איבערגע־בען . . אין אונזערע גראבענס

אלע אייליען זיך, ווייל די מינוטען פון ברודערשאפט זיינען נעצעהלטע אין מע־דאקה זיך אזוי פיעל אכתע־ען.

ניבען זיי איבער איינער דעם צוויי־טען קריעגס סארג? עס תוזבט זיך אפילו ניט אן! קיינע סורות קיין וואָרט אפיל־וועגען די נאָהענטע טהיילען. די גאנצע פראגע איז: ווען און ווי אזוי וועט זיך די מלחמה ענדיגען, און צו וועט דער דייט־שיש רעוואָלוציאָן מאכען א סוף צו דער אלגעמיינער אויסשלאכטונג?

זאָל מען זיך בערוהיגען: ווער עס האט צוגעזעהען די ברודערשאפט, איז אויסוק אין א בעזונדערער שטימונג. הער היסוי־ שער סאלדאט ווייס, אז דער דייטש איז באלשטענדיג צוטימעלט. דער דייטש האט אזוי אויסגעצייכענט געוואוסט די טאק־טיק פון דער רוסישער רעגיערונג אונטער שטורמער. פראטעסטאנטן און קאטאָליק איצט אבער פערשטעהט ער ניט, וואס עס קאן פון רוסלאנד ערוואַרטען. אין דער היסישער סאלדאט קוקט אויף דעם דייטשען, און מען ענטפערט זיי פשוט: „רעוואלוציאָן", מאכען זיי א פרעזואנ־דערטע מינע.

אבער דאס איז דאך ניט נאר א רעוואָלוציאָן. דאס איז דאך עפעס וואס איז ניט געזעהען און ניט געהערט געווא־רען! א רעוואָלוציאָן אין צייט פון מלחמה!

— וואלט איך דאס ציפראאפנגענדערט די דייטשע גראבע מאָרדע!" — האט איין בעוואוסטזיניגער בוויר אונז ערקלעהרט, — איז אבער אן אומגליק מיט מיר: אזי־סער „גוט מאָרגען", קאן איך קיין איין דייטשען ווארט ניט.

דאן געהט ער צו צו דער „גראבער מאָרדע" און „טעגנאָט" מיט איהם איין, וואס אזוינס אין רוסלאנד, די רוסישע רע־וואָלוציאָן, צארים, די וועגרונג צו די פעלקער פון דער וועלט און א פריעדען אָהן אנעקסיאָן. יענער שטעלט אויס א פאאר אויגען, קניישט דעם שטערן און פיהרט איהם צו א חבר, וואס פערשטעהט רוסיש.

אין יענער האט קיין מינוט צייט ניט. בראָקענעס רוסיש ער שוויצט, מאכט אהנגעכטיג מיט די הענד און אויפגעדיג באלמאטשטע ער אויף דייטש:

— וואָרט, איך וועל אלץ איבערגע־בען . . אין אונזערע גראבענס

אלע אייליען זיך, ווייל די מינוטען פון ברודערשאפט זיינען נעצעהלטע אין מע־דאקה זיך אזוי פיעל אכתע־ען.

ניבען זיי איבער איינער דעם צוויי־טען קריעגס סארג? עס תוזבט זיך אפיל־ניט אן! קיינע סורות קיין וואָרט אפיל־וועגען די נאָהענטע טהיילען. די גאנצע פראגע איז: ווען און ווי אזוי וועט זיך די מלחמה ענדיגען, און צו וועט דער דייט־שיש רעוואָלוציאָן מאכען א סוף צו דער אלגעמיינער אויסשלאכטונג?

זאָל מען זיך בערוהיגען: ווער עס האט צוגעזעהען די ברודערשאפט, איז אויסוק אין א בעזונדערער שטימונג. הער היסוי־ שער סאלדאט ווייס, אז דער דייטש איז באלשטענדיג צוטימעלט. דער דייטש האט אזוי אויסגעצייכענט געוואוסט די טאק־טיק פון דער רוסישער רעגיערונג אונטער שטורמער. פראטעסטאנטן און קאטאָליק איצט אבער פערשטעהט ער ניט, וואס עס קאן פון רוסלאנד ערוואַרטען.

אין דער היסישער סאלדאט קוקט אויף דעם דייטשען, און מען ענטפערט זיי פשוט: אין קאמיסער שמייכעלע:

— נו, ביי אונז איז דער קייזער קאי־סער! וועט ביי אייך אין ניבען דער קייז־ער זיין קאיסער?

אין אזוי פיעל פרעהליכקייט הערט מען אין די איינזאבע ווערטער, וועלכע ווערען ארויסגערעדט מיט אזא זיכערהייט!

אמאל ענטפערען די קאמעראדען פון דער סאלדאטען־ מאנסעל און אויף אזוי אזוינס אין רוסלאנד, די רוסישע רע־וואָלוציאָן, צארים, די וועגרונג צו די פעלקער פון דער וועלט און א פריעדען אָהן אנעקסיאָן. יענער שטעלט אויס א פאאר אויגען, קניישט דעם שטערן און פיהרט איהם צו א חבר, וואס פערשטעהט רוסיש.

— מיר גלויבען אונזערע קאמאנדי־ען!

— מיר האבען פולען צוטרויען צו אונזער פעהיגער רעגיערונג!

— אויב אונזערע סאציאליסטען ווע־לען אונז הייסען אויעקלעגען אונזער גע־וועהר, וועלען מיר אויעקלעגען און זיך אומקעהרען אין דייטשלאנד. זיי וועלען אבער דאס ניט הייסען, ווייל דאס וואלט געהייסען אויפגעבען דעם דייטשען בונד, פערליהרען לענדער, וועלכע מיר האבען פולקשווירט. פוילען וואלט צוגענומען די לענדער אויף וועלכע זי פרעטענדירט פראנקרייך וואלט צוגענומען די פראוויב־צען, וועלכע זי האלט פאר אהרע. פרייסען וואלט געווארען א דריטרקלאסיגע מלוכה אונזערע סאציאליסטען וועלען אונז קיינ־מאל ניט הייסען אויעקלעגען דאס גע־וועהר, אנדערש וועלען זיי פערליהרען זייער אויטאָריטעט אין אונזערע אויגען!

— קאמראד, קאמראד, גלאט נאוואר!

אפילו קיין פרויען אק־שיאנערען פעהלען שוין אויך ניט

דער ביטערער קאמפף פון די פרויען רעגטלערינס וועט ניט בלייבען אומזיסט. אין קאמף געווינט מען די רעכט און רויא פרויען האבען איצט געקראָגען א רעכט, וואס קיין פרוי אין דער נאנצער וועלט האט נאך ניט.

מיר מיינען דאס רעכט צו זיין אקשעני־רער וואס די עגגלישע פרויען האבען געקראָגען.

אפילו אמעריקא אזוי ווייט ווי עס איז בעקאנט, האט נאך ניט זוכה געווען צו קיינע פרויען אקשעניערער. דאָ האבען די פרויען בעוויזען גור ארויסצוטרייבען די לעהרער פון די סקוהלס, די ארבייטער פון די אפיסעס און פון די פעקטערס און באלד אויף די סטודענטען פון די אקאדע־ זשעס; אבער קיינע אקשעניר־ס האבען מיר דאָ נאך ניט ביז היינטיגען טאג.

און וואס די פרויען אין אמעריקא האר־בען נאך ניט בעוויזען דאס האבען שוין אויפגעטהאן די פרויען אין עגגלאנד.

זיין אן אקשעניר איז ניט אזא לייכ־טע ארבייט, ווי מען מיינען. מילא אויסשרייבען, אויסרופען די פערשיעדענע אקשען ארטיקלען און רעדען א סך איז ניט קיין גרויסער קונץ, דאס קענען אלע פרויען. אבער א ניטער אקשעניר־ער מוז נאך האבען אנדערע פעהיגקייטען. ער מוז זיין א ביטער דורכגעטרייבענער־ביז נעס מאן, וואס דארף וויסען ווי צו נעהר־מען דעם עולם און דערוועקען אין זיי א חשק צום קויפען; ער דארף זיי קענען מאכען צו גלויבען אז זיי קויפען ביטער מציאות און איבערהויפט דארף ער קע־נען דעם קראוט און וויסען ווי מיט זיי אנ־צופאנגען עס איז בכלל א שווערע פרנסה צו זיין איין אקשעניר און פרובט רעדען מיט אן אקשעניר וועט ער אייך דערצעהלען וואס פאר א קאטארגע דאס איז.

אין דאך האבען זיך געפונען פרויען אין עגגלאנד וואס האבען זיך אויסגע־קליבען דיעזע מאריערע און ווי עס הייסט האבען זיי שוין ווייט אריבערגעשטיגען די מענער אין דער אקשעני רעגרעסס.

דיי מענער אין דער אקשעני קונסט.

דיי ערשטע פרוי וועלכע האט ארויסגע־קראָגען אין עגגלאנד א לייסענס אלס אק־שענירערקע איז א געוויסע מיסעס מא־דאלאן.

מיסעס מאדאלאן איז אנערקענט אלס איין אויסגעצייכענטע ביזנעס פרוי, וועל כע פערשטעהט זעהר גוט ווי צו פיהרען דעם עסק. זי בעזיצט אין פולען מאס די הויפט צוויי מעלות פון איין אקשעניר דאס זיינען: אלץ פערקויפען, און צו די העכסטע פעיזזען.

זי שטעלט זיך געוועהנליך אוועק אין דער הייף פאר דעם פובליקום באדגיינ־ זובער שווארץ געדרעסט און רופט אויס מיט אן ערנסטע קליינגענדע שטימע א גע־וויסען ארטיקעל.

"טו"! בעמערקט צום ביישפיעל א קונד.

„טי— טו— טי ענאראף?" שרייט די אקשעניר־רעקע.

און דאס הויב טרייבט זי ארויף דעם פריין אזוי הויך ווי זי אליין ערוואַרט עס גאר ניט.

וואס עס האט מיסעס מאדאלאן גע־מאכט אזוי ערפאלגרייך אין די אקשען ביז נעס איז שווער צו זאגען. איין זאך ווייס מען אז זי איז שטענדיג ביזי און האט זיך ארונגעבראכט אויף א היבשען פערמעגען.

א צווייטע פרוי, וואס האט זיך אויס געקליבען די קאדיערע פון איין אקשעניר אי זא געוויסע מיס ראמאן, אשעהנע יונג מיידעל מיט נאלד בלאנדע האר מיט א זיסען שמייכעל אויף די ליפען. זי איז ניט אזוי ביזנעס פעהיג ווי מיסעס מאדאר לאן אבער רערפאר געוויינט זי פיעל דורך איהר שעהנקייט. האנדעלשאפט איז אפילו ניט קיין ברודערשאפט, נור א סך באריין וובער קענען דאך ניט בלייבען גלייכגילטיג קוקענדיג אויף די חן־עווידינע אקשענירערקע מיט איהר בעצויבערנדען שמייכעל אזן זי האט אויך א גרויסע ער פאלג אין דעם אקשעניר נעשעפט.

דיי דריטע אקשעניר־רעקע איז א מיס גרופין, וועלכע האט זיך אויך אויסגעצייר־ כענט מיט איהרע פעהיגקייטען אין דיע זען פאך.

דער אזוי די דייטשע פרויענרעפאָרם קומט צו אונז, מיר וועלען אייך טראק־טירען מיט אזא זופ, אז איהר וועט אב־ לעקען די פינגער. ס'איז ניט'קיין רעגיע־רונגס זופ! איהר האט זיך אויסגעפליבען גוטע קאמאנדירען, און מיר — גוטע קוק בערס. אזעלכע קובערס האבען מיר איצט, וואס וועלען קיין ברעקעלע פון סאלראט ניט אב'נעמען. מיר אליין זיינען די דע־ווזאָרען. אט ווי עס פיהרט זיך ביי אונז!

— גוט! גוט! — ענטפערען די דיי־טשען.

— גוט איז מאהע גוט. אבער דיי־ דייש, ביזט א גרויסער פלוס! אט נעה איך איצט צוריק, וועסטו נאך אשר אנ־ הויבען שיסען אויף מיר?

יענע אבער דערפיהרען די געסט ביז די דראטען מיט א פרויענרליכען שמייכעל און בעהאלטען זיך נאר דאן, ווען דע־ רויסיגער גרויער מאנטעל פערשווינדט אין גראבען.

(„דייעלא נאראדא".)

כשר פלייש פאר פעטראנראד

קאפענהאגען.

לויט דער השתדלות פון דער פעטראנ־ראדער קהלה האט דער עהרנעהרונגס־קאָ־ מיטעט בעשלאסען צו בעזאָרגען די פעט־ראנראדער אידישער קהלה מיט כשר־ פלייש.

דאס פלייש וועט פערקויפט ווערען לויט דעם פארטען־סיסטעם צו איין פונט פאר א מענשען.

א גרויסער ליבלינג

Windsor Table Salt

Made in Canada

THE CANADIAN SALT CO. LIMITED

פריין ליסט פון

ווייז ליקערס אוז ביער

קאנסומערס אימפארט קאמפאניע

אייער ארדער וועט בעקומען א באלדיגע פערזענדליכע אויפמערק־זאמקייט איב געשיקט צו דער קאנסומערס אימפארט קאמפאניע

ארדערס מוזען בעגלייט ווערען פון באנק, עקספרעס אדער פאסט אפיס מאני ארדער, אדער אויב קיין אזוי געשיקט מוז דער בריעף דערזשיסטערירט ווערען. פארקיר־טע טאראנטאר טשעקס ווערען אנגענומען צו פאר.

די ן גענענדבענע פאלגענדע פריזזען אויף ליקער ענטהאלטען אלע הוצאות אויף יעדען ארדער וועלבער ווערט ערהאלטען איסט פון נארט בעי, פון נארט בעי ביז סאלט סט. מאריע רעכענונ ארויז 50 סענט אויף יעדען פעקעל, וועסט פון סאלט סט. מאריע רעכענונ ארויף $1.00 פאר יעדען פעקעל.

אונזער מאטא:—

קוואליטעט אוז שנעלע דעליווערי

O'Keefe's

ספעשיעל אויל, שפעשיעל פארטער, אלע סטאר אונד און פיסטער ראָאנד.

פרייזיס און שאָראנא

4 נאלאן מעסטער — — —	$2.50
8 נאלאן מעסטער — — —	$4.50
4 קייס פון 2 דאזען פיינטס —	$2.50
4 קייס פון 2 דאזען קוואָרטס —	$3.00

צוריק בעצאהלט פאר דיזעלבע

4 נאלאן מעסטער $1.00, 8 נאלאן מעסטער	$1.50
אין קייס 2 דאזען פיינטס מעסטער 50 סענט	
עס ווערט אונטערגעגעבען 3 סענט פאר יעד	
דער מעסטער, וועלכע פערלוסט.	

פרייזיס אויסער טאראנטא

4 נאלאן מעסטער — — —	$2.50
8 נאלאן מעסטער — — —	$5.00
4 קייס פון 2 דאזען פיינטס	$3.00
4 קייס פון 2 דאזען קוואָרטס	$4.00

צוריק בעצאהלט פאר דיזע יעגע

4 נאלאן מעסטער $1.00, 8 נאלאן מעסטער	$1.50
אין קייס 2 דאזען פיינטס מעסטער $1.00	
עס ווערט אונטערגעגעבען 3 סענט פאר יעדער פלעש	
שעל וועלכע פערלוסט.	

קענעדיען וויסקיעס

קוייסט גודס

ווארבייס מאלט־וויסקי	א קייס	$9.00
	6 באס.	$5.00
	4 באס.	$4.00
	3 באס.	$3.25
סיגראם'ס איין סטאר	א קייס	$9.25
וואטערס אלד ראר	6 באס.	$5.25
ווייטערס רעזערוואיישאן	4 באס.	$4.00
אמבעד	3 באס.	$3.25
גודערהאם און ווארטס	א קייס	$9.75
וויטער'ס אלד ראר	6 באס.	$5.50
מייפעל לעף ראר	4 באס.	$4.25
	3 באס.	$3.50
ווארבייס אימפעריאל	א קייס	10.50
ראיאל רעזערוו	6 באס.	$6.00
	4 באס.	$4.50
	3 באס.	3.75
ווארבייס ספעשיעל סעלעקטער	א קייס	11.00
סיגראם'ס סטאר סטאר	6 באס.	$6.25
	4 באס.	$4.75
	3 באס.	$3.90
גודערהאם און ווארטס ספעשיעל	א קייס	12.00
סיגראם'ס „83"	6 באס.	$7.00
סיגראם'ס וויטעס וויסקיעס	4 באס.	$5.00
דיסטילד רעזערוו	3 באס.	$4.00
ווארבייס אימפעריאל	א קייס	12.50
ג. און ד. ספעשיעל	6 באס.	$7.25
פיינעראס „83"	4 באס.	$5.25
	3 באס.	$4.25

אין דראפס

ווארבייס אימפעריאל	5 גאל.	25.00
ג. און ד. ספעשיעל	2 גאל.	10.50
פיינעראס „83"	1 גאל.	$5.75
	½ גאל.	$3.25
אלד ראי	5 גאל.	20.00
אלד מאלט	2 גאל.	$8.50
	1 גאל.	$4.50
	½ גאל.	$2.50
עקסטרא אלד ראי	5 גאל.	22.00
עקסטרא אלד מאלט	2 גאל.	$9.50
	1 גאל.	$5.00
	½ גאל.	$2.75

סקאטש וויסקיעס

יאן מעקפארלאנד	פאר א קייס	$12.00
מעקגרעגאר וויטאלאר דיו		$15.00
ניכולעס פארי נים אלד אור שעריפס		
פארי סטאר אדער יאן מעקפארלאנד		$16.00
סאנס אינפעריאל קוואָרטס		
הייסטאר פארי סטאר אדער דיואר		
ספעשיעל אדער אשעריס, א. וו.		
ג. אדער. ביוקענענס רער סקאָטש		
אדער ניקלבעם ספעי ראיאל		$17.00
שערוויס פארי סטאר		$17.00
קינג דיוויד און אר		$17.00
ג. ענדרעוס אדער וואטערס קינגסער־		
נאל אדער בלאק. און וויטעס		
אדער בענס וויטעס קעג אדער		
אשערס ספעשיעל רעזערוו		$18.00
דיואר'ס בלוי לייבעל אדער שערוויס		
וו. אם. אדער הענג און הענג 3		
סטאר אדער רושאדו הענגס נאנ		
רעזערוו		$18.00
בוראבשטאן אדער אשערס נריי		
סטריפס אדער אלד מיל אדער		
הייטס הארס		$19.00
מעקגרעגאָרס הייאלאנד דיו אינפעריאל		
קוואָרטס		$19.00
רושאדו הייטס נאדר לייבעל אדער		
קינגסווראנא רער לייבעל אדער		
דיואר'ס ספעשיעל ליקער		$20.00
באלאנטש לאד נאדר לייבעל אדער		
הייג און הייג פינף סטאר אדער		
באלאנטש לאדס קוואָרטס פלעשער		$21.00
דיואר'ס אפסטרא ספעשיעל ליקער		
אדער מיסטעלס קוואָרטס פלעשער		$22.00
קינסבראנאָ בלעק לייבעל		$24.00

אירישע וויסקי

פארס סחרי סוואלאו	פאר א קייס	$18.00
דושיסטעפאנס סחרי סטאר		$19.00
טייגארס מאיעריעז 10 יאהר אלט		$19.00
בורק'ס קוואָרטס פלעשער		$22.00
קינאנס קוואָרטס פלעשער		$22.00
מיסטעלס קוואָרטס פלעשער		$22.00

א פולע פריין ליסט וועט געשיקט ווערען אויף פערלאנג

אן אסארטירטע קייס פון צוועלף פלעשער ליקער וועט צוואמען געשטעלט ווערען באזירט אויף די אויבענדערבאהנטע פריייזן וועלכע קענען געגע־דערט ווערען צו יערער צייט אבהענגיג די אייראפעאישע צושטענדע.

THE

Consumers' Import Company

1168 St. James St., MONTREAL